

[Statsministeren.]

fra oppositionens side, måtte berettige ministeriet til at gå ud fra, at hermed var forudsætningerne for og viljen til sagligt samarbejde tilvejebragt. For ministeriet måtte dette være så meget mere afgørende, som den mere og mere anspændte økonomiske situation nødvendiggør hurtig og effektiv handling fra rigsdagens side.

På denne baggrund stillede ministeriet ved det første møde i rigsdagens vareforsyningsudvalg forslag om gennemførelse af valgfrihed mellem smør og margarine. Efter ministeriets opfattelse kunne et sådant skridt ikke foretages uden store betænkeligheder. I den aktuelle politiske situation var det imidlertid regeringens hensigt dels at vise imødekommenhed overfor de rejste krav, dels at søge undgået en isoleret drøftelse i rigsdagen om fedtstofrationeringen.

Ministeriet tilkendegav samtidig sin vilighed til i udvalget vedrørende værneskatten at indgå i nærmere forhandling om de påkrævede samlede forholdsregler til bekæmpelse af valutavanskelighederne. Men før disse forhandlinger endnu var kommet alvorligt i gang, stilledes ministeriet i går overfor retsforbundets forespørgsel om øjeblikkelig ophævelse af smør-rationeringen.

På et tidspunkt, hvor det gælder om på ethvert område at søge styrket vort lands valutastilling, måtte ministeriet betegne gennemførelsen af dette forslag som direkte uforsvarligt. Da venstre og det konservative folkeparti derefter i fællesskab med retsforbundet nedstemte den dagsorden, som var foreslået af det radikale venstre, kunne dette fra ministeriets side kun tages som udtryk for, at oppositionen ikke ønskede at stå ved de forudsætninger for forhandlinger, som var skabt i dagene forud.

Jeg overser ikke de betydelige forskelle i partiernes standpunkter, som kom til udtryk i ordførernes indlæg, og jeg har også bemærket de udtalelser, der blev fremsat af de to ærede medlemmer, hr. Thorkil Kristensen og hr. Tesdorpf. Parlamentarisk afgørende er imidlertid, at den af det ærede medlem hr. Jørgen Jørgensen (Lejre) foreslåede dagsorden, som ministeriet havde erklæret at kunne modtage, blev forkastet af det høje ting. Politisk afgørende er det tillige, at et flertal i folketinget på et område af største vigtighed for vor vanskelige valutastituation ønskede på forhånd at give sit standpunkt udtryk i en direkte beslutning her i tinget.

Under disse forhold og med denne demonstrative tilsidesættelse af den rolige

og saglige forhandlingsform finder ministeriet det ikke muligt at fortsætte.

Jeg vil derfor som allerede nævnt efter dette møde indgive ministeriets demissionsbegæring og samtidig tilråde Hans Majestæt at tilkalde repræsentanter for venstre, det konservative folkeparti og retsforbundet.

Formanden: Jeg skal herefter lade de på dagsordenen opførte sager udgå af denne. Meddelelse om tidspunkt og dagsorden for tingets næste møde vil blive tilsendt medlemmerne fra rigsdagens bureau.

Mødet hævet kl. 13¹².

13. møde.

Tirsdag den 7. november kl. 14.

Formanden: Da budskabet om kong Gustaf den Femtes død nåede Danmark søndag morgen den 29. oktober, følte vi det ikke blot på den måde, at vi deltog i det svenske folks sorg. Det var heller ikke alene det, at vor dronning som Gustaf den Femtes sønnedatter havde fæstnet de bånd, der knyttede det svenske og det danske kongehus til hinanden. Gustaf den Femtes gerning havde betydet så meget for hele Norden, at også vi i Danmark følte vemod ved tanken om, at denne gerning nu var afsluttet.

Der er sagt om kong Gustaf, at hans kongegerning var en fredens indsats, og det er sagt med rette, fordi han i de afgørende situationer viste vilje til både at ofre og arbejde for fred i Norden, fred mellem landene og social fred indenfor sit eget lands grænser. I det nordiske samarbejde var han altid samlende og skabende, og i Sverige formidlede han overgangen til en ny tid på en sådan måde, at han blev symbolet på det bedste i det svenske folk.

Det danske folketing vil i taknemlighed for en gerning, der også satte sine gode spor i vort land, mindes den noble og ranke konge i det land, der ikke mindst gennem